

De ziel

Een ontmoeting in Marokko

In het oostelijke deel van de Hoge Atlas, vlakbij het stadje Tinerhir, ligt de Todra Kloof. De rivieren Todra en Dades hebben hier duizenden jaren hun slijpende werk gedaan. Op sommige punten heeft het water de rotsen tot wel 160 meter diep uitgeslepen. Over de bodem van de kloof stroomt nog steeds een riviertje. Niet meer krachtig, wel koud en kristalhelder.

Op deze bijzondere plek raken twee werelden elkaar; de toeristensector en het lokale leven in de berberdorpen. Of eigenlijk raken ze elkaar niet, ze blijven altijd op eerbiedige afstand. Zoals ook de rotsformaties hier elkaar bijna raken, maar toch afstand houden, en elkaar door de jaren heen met een zekere verwondering aankijken.

Eerbied voor de lokale bevolking is geen rotsvaste zekerheid op deze toeristische plekken. Marokko in mei prikkelt de zintuigen volop, het is een overdaad aan kleuren en indrukken, die schreeuwen om vastgelegd te worden. Geen probleem als het gaat om rotsen en riads, bloemen en bergen, mozaïeken en moskeeën. Maar het is de lokale bevolking die de foto's een ziel geeft.

En juist daar wringt de schoen tijdens deze reis, merk ik. Menig toerist denkt dat bij een vliegticket ook het recht is inbegrepen om de lokale bevolking te fotograferen. Tegen betaling, stiekem, ik zie alle trucs voorbij komen. Het gevoel van de bewoners – schuwheid, schaamte, of gewoon de diepgewortelde wens om onbespied te mogen leven - moet wijken omdat de toerist zijn momenten van verwondering in pixels wil vangen. Ik wil er niet aan meedoen. Zeker niet nadat onze reisleidster Christine heeft verteld wat de dieperliggende reden kan zijn voor de afkeer van een fototoestel. Een foto maken staat in sommige culturen gelijk aan het stelen van de ziel.

Met die wetenschap loop ik door de Todra kloof, als ik drie vrouwen tegen kom. Ze dalen af uit het dorp om water te halen. Op hun rug torsen ze hun kroost, in kleurige doeken gewikkeld. De jongste is nog een baby. Een rood-zwart mutsje beschermt het kindje tegen de temperatuurverschillen die moeder onderweg tegenkomt. De oudste heeft nog pluizig puppy haar. Maar de donkere ogen verraden al de schoonheid waarmee hij nu nog vertedert, en later zal verleiden.

Ik laat de vrouwen weten dat ik hun kinderen prachtig vind. Een boodschap die iedere moeder, waar ook ter wereld, begrijpt. Ik krijg een stalende lach, onmiddellijk gevolgd door de vraag of ik eten bij me heb. Ik loop terug naar de Dades bus. Daar ligt het antwoord in de vorm van een tros bananen. De vrouwen nemen de bananen dankbaar aan. Wijzen naar mijn fototoestel. Mijn verwarring moet even voelbaar voor ze zijn. Heb ik nou hun ziel gekocht met een banaan? Maar dwars door de cultuur- en taalbarrière heen voel ik ook dat de toestemming oprecht is. Zielsgelukkig ben ik, met deze bijzondere foto, maar meer nog met de ontmoeting.